

26.11.2012

Valtiovarain controller- toiminto

Pasi Ovaska

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaoston kokous

- Aika** 23.11.2012 klo 13.00 – 14.30
- Paikka** Satamakatu 3 (KESKO), kabinetti Messi
- Osallistujat** finanssineuvos Jan Holmberg, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö
tarkastusneuvos Juha Pekka Niemi, työ- ja elinkeinoministeriö
tarkastusneuvos Jorma Partanen, ympäristöministeriö
tarkastuspäällikkö Ritva Simula, sosiaali- ja terveysministeriö
ulkoasiainhallinnon tarkastaja Pekka Wuoristo, ulkoasiainministeriö
tarkastusneuvos Antti Lehtonen, sisäasiainministeriö
ylitarkastaja Arja Karjunen, liikenne- ja viestintäministeriö
tarkastuspäällikkö Sari Anttila, maa- ja metsätalousministeriö
- Sihteeri** lainsäädäntöasiantuntija Pasi Ovaska, valtiovarainministeriö

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja hyväksyttiin esityslista.

2 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin yksimielisesti edellisen kokouksen pöytäkirja.

3 Keskushallintouudistus – Sisäinen tarkastus

Keskusteltiin KEHU- hankkeen tilanteesta sisäisen tarkastuksen näkökulmasta. Senaattorissa on julkaistu KEHU- hankkeen uusin muistio ja siinä on ainoastaan yksi rivi sisäisestä tarkastuksesta, joten toistaiseksi jaoston hyväksymää muistiota ei ole huomioitu KEHU:ssa millään tavalla. Keskustelussa korostettiin samoja asioita kuin edellisessä jaoston kokouksessa. Keskitetty sisäinen tarkastus aiheuttaa ongelmia mm. tulohajauksen, johdon läheisyyden puuttumisen ja substanssiosaamisen näkökulmista. Sisäisestä tarkastuksesta ei saisi koskaan muodostua tosiasiallisesti ulkoista tarkastusta. Kyse on myös ennen kaikkea yleisen tietoisuuden puutteesta koskien nykyaikaisen sisäisen tarkastuksen roolia. Huomioon on otettava myös se, että valvonta on ydintehtävä ja sen laiminlyöminen voi kostautua jälkikäteen korjaamisen kautta, joka on usein huomattavasti kalliimpaa ja voi sisältää merkittäviä ongelmia maineen kannalta.

Uuden hallintoyksikön osalta on vielä epätietoisuutta siitä, onko tarkoitus muodostaa yksi hallintoporras lisää. Lisäksi hallintoyksikössä voi poliittisuus tulla vahvasti kuvaan, jolloin myös tarkastuspainotus voisi muuttua poliittisten intressien vuoksi.

Todettiin lopuksi, että controller- toiminto on edelleen yhteydessä hankkeeseen ja viestii sisäisen tarkastuksen näkökulmaa. Yleisenä toivomuksena myös esitettiin, että kukin taho pitäisi asiaa omissa ministeriöissään keskusteluissa yllä, varsinkin johtoon päin.

Tämä asia ei poistu vielä jaoston agendalta, vaan joka kokouksessa pidetään vähintään tilannekatsaus asian etenemisestä.

4 Ulkoistettujen palveluiden sisäinen tarkastus

Puheenjohtaja Holmberg piti alustuksen aiheesta (PowerPoint- esitys liitteenä). Kyseessä oli teeman alkukartoitus ja rajaus. Tarkoituksena oli ennen kaikkea päättää, onko lähestymistapa oikea. Keskustelussa tulivat esille seuraavat keskeiset asiat:

- Otsikkoa pidettiin ensinnäkin hyvänä.
- Hankinnoissa on usein hyvinkin erilaiset harkintavallan rajat (esim. rakennerahastotarkastuksissa on hyvin laaja harkintavalta ostopalveluiden suhteen, kun taas maksupalvelujen suhteen harkintavaltaa virastoilla ei käytännössä ole).
- Jos virastolla ei ole harkintavaltaa, ei se voi myöskään olla vastuussa, eikä se myöskään mene tarkastamaan tällaista palveluntarjoajaa.
- Alihankinnat tulisi ottaa myös huomioon. Palvelun elinkaarihallinta pilkotaan pienempiin osiin ja siihen voi jatkossa tulla myös lisää osia. Projektinhallintanäkökulmaa tulee myös pohtia
- Rajauksessa otetaan huomioon, että käsittelyssä ei tietenkään oteta huomioon kaikkea palvelunhankintaa, vaan sellaiset ulkoistetut tehtävät, jotka ovat jossain vaiheessa kuuluneet viranomaisille. Myös käsitteellinen ero yksityistettyihin palveluihin tulee pitää selvänä.
- Valtio on yksi oikeussubjekti ja valtion viranomaiset eivät voi tehdä keskenään yksityisoikeudellisia sopimuksia. Valtion viranomaiset voivat olla luonteeltaan kuitenkin ns. ”heikkoja oikeussubjekteja” ja tehdä hallintosopimuksia. Tämä on kuitenkin suhteellisen määrittelemätöntä aluetta.
- Tilintarkastusstandardeissa käsitellään myös ulkoistettuja palveluja, joiden tarkastamiseen on erilaisia tapoja.

Sovittiin lopuksi, että controller- toiminto valmistelee asiasta alustavan luonnoksen muistiomuodossa, jota käsitellään seuraavassa kokouksessa. Kalvoissa todettu lähestymistapa koettiin hyväksi, joten jatketaan sen puitteissa. Lopputuloksen myötä olisi tarkoitus saada tuotetuksi lisäarvoa myös hankkiville osapuolille tarkastuksen lisäksi (prosessikuvaukset). Tarkastuksen tueksi on tarkoitus saada kehikko, jonka perusteella sisäinen tarkastus tarkastaa sen osatekijät.

5 Muut mahdolliset asiat

Todettiin, että senaattoriin on avattu uudet riskienhallintasivut¹, jotka sisältävät myös sisäisen tarkastuksen. Sivuja on tarkoitus kehittää jatkossa edelleen ja lisätä relevanttia materiaalia.

Seuraava jaoston kokous pidetään vuoden 2013 alussa ja tarkempi päivämäärä sovitaan erikseen sähköpostilla.

Jan Holmberg

Finanssineuvos

Pasi Ovaska

Lainsäädäntöasiantuntija

Jakelu

Jaoston jäsenet
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet

Liitteet

PowerPoint- esitys: Ulkoistettujen palveluiden sisäinen tarkastus

---

¹ <http://senaattori.vn.fi/riskienhallinta>

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Ulkoistettujen palveluiden sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen jaosto
2012

Ulkoistettujen palveluiden jaottelu

- Mikä on palvelunostajan harkintavalta
  - Palvelun määrä ja laatu
  - Ulkoistettu / itse toteutettu
  - Palveluntuottajan valinta
- Harkintavalta määrittelee vastuun rajat ja sitä kautta tarkastuksen kohteen =>

Sisäinen tarkastus kohdistuu viraston vastuulla olevaan toimintaan

Tarkastuksen lähestymistapa

- Sisäinen tarkastus arvioi viraston vastuulla olevan toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden
- Tunnistettava ulkoistettujen palveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Ulkoistettujen palveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

- Ulkoistettujen palveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta on pitkälti sopimuksen elinkaarihallintaa

Palvelun elinkaarihallinta

Soveltaen: Developing and Managing Contracts;
Australian National Audit Office Better Practice Guide 2012

